

Forebyggelse kan mindske ulighed i sundhed

Yngre Læger – 10. april 2019

Forebyggelse er en vigtig del af den lægelige dagsorden, når det kommer til at sikre folkesundheden og mindske ulighed i sundhed.

“Meget af forklaringen på ulighed i sundhed kan findes i livsstilsfaktorer, og det er derfor vi må tage opgaven på os.”

Sådan lyder det fra Jesper Brink Svendsen, der er medlem af Yngre Lægers og Lægeforeningens bestyrelse, om det ansvar, som læger kan og skal være med til at tage, når det kommer til folkesundheden.

“Når man laver befolkningsopgørelser og sammenholder de forskellige socialklasser, så kan man se, at der er stor forskel på for eksempel gennemsnitlig levealder, og at den er knyttet op på hvilken socialklasse, man tilhører. Der er simpelthen påvist en sammenhæng mellem hvilken socialklasse, man er i, og hvordan man er udsat for usunde livsstilsfaktorer,” fortsætter han.

Anledningen til denne udmelding er, at nogle af landets læger i disse dage er samlet i Aalborg, dels til Yngre Lægers repræsentantskabsmøde mandag og til Lægeforeningens Lægemøde tirsdag og onsdag. I arbejdet med politikker og holdninger tages der udgangspunkt i særligt fem områder, der gennem årene i forskningen globalt er blevet identificeret som dem med størst indflydelse på folkesundheden. Det er de såkaldte KRAMS-faktorer og dækker over Kost, Rygning, Alkohol, Motion og Stress.

Et af budskaberne er, at der skal politisk bestemte strukturelle rammer til for reelt at gøre en forskel for folkesundheden. Det batter nemlig ikke, hvis det alene er den enkelte borger, der skal tage ansvaret:

“En del forskere har kritiseret politikerne for at pege på individets eget ansvar for egen livsstil, når det kommer til disse KRAMS-faktorer, som vi arbejder med. Forskerne kritiserer politikerne,

fordi den offerbebrejdelse, der ligger i at lægge ansvaret over på den enkelte, ikke fordrer, at den enkelte ændrer vanerne. Og grunden til, at man som borger sidder fast i dårlig livsstil på de fem områder, er samfundsskabte problemer - og derfor skal problemerne også løses med samfundsskabte løsninger," forklarer Jesper Brink Svendsen.

Lægens og patientens samspil

Læger skal også bidrage, både som stand og i det enkelte møde med patienten.

"Som læger kan vi som stand hjælpe med at formulere de lovforslag, der skal til for at gøre en forskel for folkesundheden. Det gælder for eksempel afgifter på tobak og alkohol. Som enkelte læger skal vi i mødet med patienterne først og fremmest bidrage med information om, hvordan de kan leve sundt og hvilke samfundsmekanismer, der skaber en risiko for at leve usundt," fortsætter han.

Læger skal blive gode til at bruge den motivation, patienter i tiltagende grad har for eget behandlingsforløb og for egen sundhed, til at pege dem i den rigtige retning i forhold til at træffe de valg, der gavner deres helbred mest:

"Det er ikke altid, at patienterne har den bedste idé om, hvordan de optimerer deres helbred, men når man møder en patient, der er motiveret for at tage ansvar for eget liv, kan man med udgangspunkt i KRAMS-faktorerne pege patienterne i retning af den største livsstilændring. Og her er vi i Yngre Læger særligt interesserede i at bruge redskabet inden for fælles beslutningstagning til at inddrage patienterne i processen, så ejerskabsfølelsen ikke kun er lægens, men i højere grad også patientens. Så øger vi sandsynligheden for at komme i mål med indsatsen".